

PRIETENII MEI, ACTORII

Se spune că orice mare artist de comedie (sau am inventat-o eu acum?) plutește într-o uriașă lacrimă de tristețe. Rîsul, mă gîndesc eu, este bandajul plin de sînge care acoperă lespeda frunții pînă se vindecă rana făcută cu piatra. Bandajul se spală și trece pe altă frunte. Mereu pe alta. Și totuși nu pot crede pînă la capăt că marii comici sînt Raskolnikovii ucișigînd umbre scumpe și luminări roșii în ungherul lor cel mai de taină. Ar fi să fiu făcut numai din teacuri de postav. Cred mai degrabă că orice mare comic — uități-vă la Stela Popescu, fiindcă despre ea mi-e drag astăzi să scriu — așterne în noi stări de bucurie întinsă, neîndoielnice și mlădioase, poate și geniale, stări de chillimbar colindate de piraie negre de trandafir, împerecherea luecafărului cu lumina urcînd din grîuri, flotele de lebede în drum spre cascadele unde sună clopote de brad. Stela e în stare să-l coboare pe Isus din ceruri, într-o iarnă cu scoici, ca să prindă libelule. Născută în asfințituri de țară (satul se cheamă nici mai mult nici mai puțin decît Slobozia-Hodorogea), Stela Popescu poate fi în același timp și fetița care scrie acasă, de la Năvodari: „ne simțim foarte bine aici, pentru că Mareu Neagră e în curtea taberei”, și femeia căreia i-au înflorit sub pleoape tîgăduite rebeliuni și colcăie de palimi arțăgoase. Ținuta ei — doi pași odihnă — scutură zăpezi ușoare, scăpărări de cristal, vifore nemairostitute. Intră în scenă și toate drumurile dispar ca să se

arunce într-o altă viltoare, în alte orizonturi în piere sau în nădejde, poate într-o nouă naștere. Privirile ei ard culori scumpe, capul suie frumos spre iluminări de plop, mîinile-i umblă prin învieri de izvoare, iar picioarele ei nechează focuri de liliac. O privesc, în belșug de uimire, și mereu o văd într-un dialog închis :

— Oameni buni, cine ne-a trimis pacostea tristeții ?

— Moartea de anul trecut.

— Rușine să-i fie.

— Ne-a trimis și o sticlă de rachiu.

— Cîte grade ?

— 25.

— Ducă-se-n buruieni !
O credeam cucoană.

Stela logodește așteptarea cu neîmplinirea, melancolia, cu visul (Mona din *Steaua fără nume*), iubirea sfîșietoare, cu neînțînța (Mașa din *Trei surori*), și dă rod furtunos, ca o cîmpie colindată de ploii multe, atunci cînd lumea se leapădă de partea ei întunecată și vrea, fiindcă nu se mai poate altfel, să fie veselă. Aproape nimeni nu știe, ca Stela, să ne facă să spargem cu pumnul, ca

pe-o fereastră, timpul durerii și să trecem în odaia unde plutește veșnic iluzia fericirii, a tinereții și a soarelui aruncat peste umăr ca să amăgească norii, iarba, roua, cîntecul. Atunci Stela trăiește numai în primăvară (*Peti-toarea* de Thornton Wilder, *Preșul* de Ion Băieșu, zecile de scheiuri de la televiziune scrise de Puiu Maximilian, soțul ei). Nu știu să mă risipesc în mulțumiri — cînd spun eu : vă mulțumesc, iepurele iese din blană și gonește gol pe răzoare pînă cade-ntr-o ripă — însă mi-ar plăcea să-i spun Stelci poeme. Iată unul :

Cînd n-am altă speranță
decît mereu Depărtarea ;
cînd fiecare mesteacă
e o balerină
pierdută-n cheia unui vis,
cînd singurătatea stă pe
umerii mei

ca o bicicletă rezemată
de stîna,

atunci suie în mine
din lacuri de stepă
prefigurarea unui cîntec.

Stela umblă prin lume
ca să îmbogățească țerile
oamenilor (Franța, Israel,
Algeria, R. D. Germană
etc.), dar colțul ei, plin de
minuni neîntrecute, se
cheamă satul Samurcaș : o
casă într-o pajiste, pajiste
din care, n-am s-o jert
niciodată, a smuls via, casa
basmului, pomi doldora de
floare (înăuntru poate e
și-un brad cu luminări, dar
cu siguranță, pe un perete,
stăpînește o fotografie de
nuntă trucată de compozi-
torul V. Veselovschi),
obloane roșii de scindură,
o fîntînă de scoarță, o dalie
sau o iconă încadrată
în vitralii, clopoței, gîgilici
de vînt în iarbă, niște copii
trecînd în goană după
vrăbii, un ciine care se
aruncă asupra umbrei lui
Dumnezeu, Stela udînd
brazdele și visînd să nu
mai plece nicăieri de-aici,
jur împrejur liniștea și vi-
sul dulce domnînd pe pra-
gul a patru lacuri. Adică
viața.

Fănuș NEAGU